

På baksidan: vppa k[a]lsthorppe

Sigillet bortfallet från den kvarsittande remsan.

^a Andra bokstaven möjligen i A. ^b Supplerat efter B. ^{c-c} Supplerat efter B. ^d Så supplerat B. ^e Supplerat Öberg. ^{f-f} Supplerat Öberg (nedstapeln av bokstaven s i forsagdho synlig A), lakun B. ^{g-g} Supplerat Öberg, lakun B. ^h Så supplerat B. ⁱ⁻ⁱ Supplerat efter B. ^{k-k} Supplerat Öberg. ^l Så supplerat B. ^{m-m} Supplerat Öberg, . . . allom B. ⁿ vndantakno B. ^o Supplerat efter B. ^p nisse ändrat från jösse B. ^q Brevet avslutas med chrismon A.

¹ Om skipan (ung. = avrad) i sydöstra Östergötland och Tjust se H. Hildebrand, *Sveriges medeltid I:1* (1879) s. 243, och F. Dovring, *Attungen och marklandet* (1947) s. 162. *Annorlunda Söderwalls Ordbok öfver svenska medeltidspråket med Supplement s. v.*

X 67.

1371 (juli 10).

Almare-Stäket.

Konung Håkan ger med samtycke av marsken Erik (Kättilsson) sin "måg" och tjänare, välboren man Amund Hatt, rätt att såsom ersättning för trogen tjänst och för därvid ådragen skada köpa för 20 mark skattegods i Värmland. Ifrågavarande gods förklaras uttryckligen för framtiden skola förbli va frälse, och konungen förbjuder alla sina ämbetsmän att djärvas handla emot detta beslut.

Orig. [A] på perg. (25,1 × 8,3 cm; 9 rader), Sv. Riksark. (Skokloster-saml.); brevet tillhörde 1697 frih. Georg Fleming. — Dokumentet har i hopvikt tillstånd skadats av råttfrat, så att det på detta sätt uppkomna hålet i pergamentet åstadkommit tvenne luckor i texten i de 4 resp. 3 nedersta raderna.

Avskrifter: [B] o. 1820 av J. H. Schröder i hs E 174, fol. 22, Uppsala univ.-bibl.; [C] av Eric Benzelius d. y. i hs H 70, nr 29, Linköpings stifts-bibl.; [D] av Nils Rabenius i Skokloster-saml. I Fol. vol. 215, nr 48, Sv. Riksark. (Dessutom finnes en avskr. efter [C] i hs J 24, pag. 484—486, Linköpings stifts-bibl., och en annan efter [D] i Skokloster-saml. I Fol. vol. 215, nr 110, Sv. Riksark.). — Tillförlitligheten hos dessa avskr. (särskilt CD) minskas väsentligt av att däri ej alltid klart markerats vilka ord och bokstäver som vid avskriften tillkomst funnos i orig. och vilka som supplerats av kopisterna. Viss ledning för säkrare suppling av förlorad text ges dock av i orig. ännu fragmentariskt bevarade bokstäver.

Tryckt i utdrag: Lagerbring, *Swea Rikes Historia* 3 (1776) s. 536 not 4 jämte s. 567 not 3 (efter avskr. av Benzelius d. y.); jfr L. Daac i (Norsk) *Historisk Tidsskrift*, Tredje Række 1 (1890) s. 493 f.

Förteckning på den uti Bibliotheket vid Skokloster förvarade Grefliga Braheska samlingen af Pergamentsbref (Handlingar rörande Skandinaviens historia XVII, 1832), bil. s. 124 nr 65.

Om dateringen se S. Engström, *Bo Jonsson I* (1935) s. 162 not 235 (efter muntligt meddelande av L. Sjödin).

Vi haquon medh gudz nadh swerikis noreshes konunger sende allom them thetta breff see ællir hõra helso medh warom herra [.] wi kungõrom medh thesso waro øpno breffue at wi hawom wnt aff warre enkannelikæ nadh oc medh godho samphykkio ^a-marsk Erikx-^a wælbomnom man agmund hat warom ælskelikom magh¹ oc thiænara² fore hans tro thiænist [.,] the han os giort hawir [.,] oc swa for then scadæ [.,] som han for os j Rikesins thiænist a sino goze thunglikæ takit hawir [.,] thet han moghe kōpa skatta goz j vermalande swa mykit som thiwgu marka geld til sigher [.] Oc kunne thet swa wæra [.,] at thet goz framdelis aterkalladhes vndan frelsit oc til scat thet som før vndir scat ^b-ligh[a]t [ha]wir-^b [.,] tha viliom wi at thessen war enkannelikæn nadh^c scal bliwa oaterkallat j sinne fulle makt [.,] oc forbiwdhom ^d-[wi allom-^d wa]rom^e æmbizman- nom hwa the helzt ^f-ær[u] at-^f dyrwas hindra thesse wara nadh her eptir j nokra maato ^g-s[wa framt a]t-^g the wilia fly wara konungxlíkæ ^h-hæ[md Da]tum-^h Almarstek Anno dominj M^o ccc^o lxx^o primo die sanctorum ⁱ-[septem fratrum]-ⁱ sub^k secreto^l nostro Apposito presentibus^m in [pendenti]ⁿ

Sigillet, som nu saknas, har suttit på en ur brevet skuren men nu avsliten remsa.

^{a-a} Lakun C. ^{b-b} lighat hawer BCD. ^c ordh D. ^{d-d} Supplerat Öberg, lakun BC, lakun utfylld hermed D. ^e warom C, rom utfylli till warom D, . . rom B. ^{f-f} Supplerat Öberg, ær. at B, annat C, a. . . at utfyllt till gora at D. ^{g-g} Supplerat Öberg, . . . swa framt C, lakun B, lakun utfylld swa frampt D. ^{h-h} hämd . . .um utfyllt till hämd Datum D, h. . . Datum B, hemd Scriptum C. ⁱ⁻ⁱ Supplerat efter Sjödin|Engström (se ovan), endast nedstapeln i bokstaven s kvar A, lakun BCD. ^k . . b B. ^l scripto sammanskrivet med föregående sub D. ^m conventibus B. ⁿ Supplerat Öberg, lakun BC, premissorum testimonium D.

¹ Betr. detta ord (= släkting genom giftermål) och dess innebörd här se G. Storm i (Norsk) Historisk Tidskrift, Tredje Række, 2 (1892) s. 139 f. ² Jfr DS X 45.

X 68.

1371 juli 20(?).

Bonde i Kanarp (i Annerstads socken) ger sin hustru Kristina Abjörnsdotter i morgongåva 16 mark lödigt silver, varje mark räknad till 5 mark svenska pgr, vilka skola tillfalla deras gemensamma barn såsom mödernearv eller, om Kristina dör barnlös, hennes arvingar. För denna summa pantsätter Bonde sina gods med tillägor i Ryssby (i Ryssby socken), dock med rätt för sig eller sina arvingar att återlösa dem, om hustrun skulle dö barnlös.

Förutom brevutfärdaren sigillera kyrkoherdarna i Annerstad, Hinneryd och Angelstad.

Orig. på perg. (21 × 12,2, uppveck 1,3 cm; 14 rader), Sv. Riksark. (= RPB 996), med Rasmus Ludvigssons brevsignum för Strängnäs domkyrka: 500 S (se registranten B 31, pag. 216, Sv. Riksark.).

Om möjligheten av att Margareta-dagen vid denna tid i Linköpings stift, till vilket Sunnerbo härad hörde, firats den 13 (och ej den 20) juli se anmärkning vid DS 5943 (1358 20/7).

Omnibus presens scriptum cernentibus · Bondo de Kanæthorph salutem jn Domino sempiternam · Nouerint vniuersi me dilecte consorti mee Cristine Abyornædotter · racione dotis dicte morghengawæ · sedecim marchas puri argenti · quinque videlicet marchis denariorum Sweuorum · pro qualibet marcha puri computatis · veraciter contulisse / que quidem morghengawæ^a · liberis nostris a nobis ambobus Domino annuente procreandis · pro matrimonio et non patrimonio cedere debeat pleno jure · hac adiecta condicione · quod si ipsam Cristinam premori contigerit et decedere absque liberis a nobis procreatis · quod Deus auertat · extunc heredes ipsius Cristine predictas sedecim marchas puri libere retinebunt / pro quibus omnia et singula bona mea · in Rysby sita cum omnibus eorundem adiacenciis videlicet molendinis^b et aliis [,] nullis penitus exceptis · impignerō per presentes · per me seu heredes meos · casu mediante vt prefertur si eam decedere contigerit absque liberis quod absit libere redimenda [.] Jn cuius rei euidenciam et testimonium sigillum meum vna cum sigillis · dominorum · videlicet Jacobi de Anderstadhæ · Eri de Hyndæryt · et Laurencii de Angelstædhæ · presentibus est appensum · Datum anno Dominj · M^occc^olxxprimo · die beate Margarete virginis

Sigill av ofärgat vax, skadade: nr 1 ([sparre] i sköld; jfr välbevarat ex. vidhängt brev 1399 17/3 = RPB 2972, feldat. 30/3, med omskriften: + S' + Bo + Broder + son): randen med omskrift borta; nr 2, endast remsan i behåll; nr 3, spetsovalt (den helige Laurentius hållande halster i höger hand): omskriften till större delen borta, resten oläslig; nr 4 (kalk): + S' L[au]renci · presbiteri.

^a morghen gawæ utan bindestreck vid radskifte ms, men jfr rad 3. ^b mole- med nasalstreck draget från m till e ms.